

Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en wethouders	Datum	22 oktober 2024
Aan	Gemeenteraad	Portefeuillehouder(s)	Van Lammeren
Opsteller	Anneke van der Kraan	Zaaknummer	1912012

Titel

Initiatieven zelfbeheer en geveltuinen eenvoudiger

Kennisnemen van

De aanpassingen in onze werkwijze en regels voor zelfbeheer van openbaar groen en geveltuinen. Hiermee maken we zelfbeheer en geveltuinen laagdrempeliger en geven we uitvoering aan de motie “Geveltuinen: Ja graag!” (2024-037M).

Aanleiding

We hebben gemerkt dat er verbetering nodig was in het proces van zelfbeheer van openbaar groen. Daarnaast wordt het college in de motie “Geveltuinen: Ja graag!” (2024-037M) gevraagd de regels voor geveltuinen te versoepelen.

Kernboodschap

In Amersfoort geloven we dat ons welzijn samenhangt met de ruimte die we geven aan groen en natuur. Op z'n Amersfoorts geven we onze inwoners de gelegenheid hieraan bij te dragen. Als bewoners initiatief nemen in het inrichten en onderhouden van de openbare ruimte noemen we dit ‘zelfbeheer’. De gemeente Amersfoort stimuleert zelfbeheer, omdat het leidt tot afwisselender groen, gezondere omgevingen en meer beweging, de sociale cohesie bevordert en meer betrokkenheid van de bewoners bij hun woon- en leefomgeving geeft. Geveltuinen zijn een vorm van zelfbeheer.

Consequenties

We maken zelfbeheer en geveltuinen zo makkelijk mogelijk

We maken het bewoners zo eenvoudig mogelijk om stukken van de openbare ruimte in zelfbeheer te nemen of een geveltuin aan te leggen. Tegelijk willen een kwalitatieve, veilige, toegankelijke en beheerbare openbare ruimte behouden. Hierom zijn regels verbonden aan de aanleg van geveltuinen en zelfbeheer. De nieuwe werkwijze en regels worden gepubliceerd op [Samen maken we de stad groener | Gemeente Amersfoort](#).

We zorgen voor een centraal aanmeldpunt voor zelfbeheer initiatieven

Initiatieven voor zelfbeheer komen vaak op verschillende plekken het stadhuis binnen. Dit leidt tot vertraging in het reageren op het initiatief. Daarom hebben we een centraal aanmeldpunt gemaakt via zelfbeheer@amersfoort.nl.

Voor zelfbeheer van de openbare ruimte leggen we afspraken vast in een contract

Alle activiteiten in de openbare ruimte vragen om spelregels. Het is immers de ruimte die we met zijn allen gezamenlijk gebruiken. Hierom leggen we per initiatief een passende set afspraken en spelregels vast tussen initiatiefnemer en gemeente in een zelfbeheercontract. De gemeente brengt de wijkaannemer op de hoogte van deze afspraken, zodat we voorkomen dat een aannemer het initiatief weer verwijdt.

Voor een geveltuin is een melding voldoende

Voor geveltuinen is geen zelfbeheercontract nodig, omdat het zelfbeheer vanzelfsprekend hoort bij het pand waar de geveltuin is aangelegd. Hiermee maken we het aanleggen van een geveltuin laagdrempeliger en vullen we motie 2024-037M in. Er gelden wel voorwaarden bij het maken van een geveltuinen. Deze hebben we versoepeld en

verduidelijkt. Hiervoor doorlopen bewoners eerst het stappenplan “Zelfbeheer, ja graag...”, onderdeel geveltuinen. We houden graag zicht op de kwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte en we moeten wijkbeheeraannemers informeren over het areaal dat zij wel en niet moeten onderhouden. Hierom is een melding nodig bij het maken van een geveltuin.

Voorwaarden voor geveltuinen aangepast

Inwoners mogen geveltuinen over de lengte van de eigen gevel aanleggen. Op de stoep blijft een loopruimte van minimaal 1,20 meter (zonder stoeprand) over, met minimaal 0,9 meter afstand van een lantaarnpaal. De geveltuin is minimaal 30 centimeter en maximaal 45 centimeter diep de grond in, zo kunnen de planten goed groeien. Rond de geveltuin komt geen hek of opstaande rand, zodat (regen)water vanaf de verharding het tuintje in kan stromen. Het complete overzicht vermelden we op [Samen maken we de stad groener | Gemeente Amersfoort](#).

Zelfbeheer geeft geen rechten en is niet voor altijd

Als de zelfbeheerders besluiten een initiatief te beëindigen, neemt de gemeente de plek in onderhoud. We kunnen hierbij besluiten de plek weer in oude staat terug te brengen. De gemeente kan de overeenkomst opzeggen, bijvoorbeeld als deze niet voldoende wordt onderhouden, onveilig is of bij herinrichting van de straat (dan is de oppervlakte wellicht nodig voor andere functies).

Duurzaamheid

Zelfbeheer gaat over inwoners die verantwoordelijkheid nemen en betrokken zijn bij hun eigen woon- en leefomgeving. Natuurlijk is het afhankelijk van de keuzes die de zelfbeheerders maken, maar in veel gevallen ontstaan meer gevarieerde, groene openbare ruimten, die onder andere bijdragen aan een klimaatbestendige stad, verhoogde biodiversiteit, meer beweging en ontmoeting.

Financiën

Zelfbeheer en geveltuinen worden door de initiatiefnemers zelf, vrijwillig uitgevoerd. Hier staat geen financiële ondersteuning tegenover.

Risicoparagraaf

Er is geen wettelijke grondslag voor regels over zelfbeheer in het omgevingsplan

De motie vraagt om het opnemen van regels over zelfbeheer en geveltuinen in het omgevingsplan. Deze regels zijn dan algemene regels waar iedereen bij het gebruik van ruimte rekening mee moet houden. Vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag is het niet mogelijk om regels voor zelfbeheer op te nemen in het omgevingsplan. Om de regels toch een goede basis te geven, stellen we ze als het college vast.

Communicatieboodschap

De gemeente biedt inwoners graag de mogelijkheid om de openbare ruimte zelf te beheren en daarmee de eigen woon- en leefomgeving vorm te geven. Dit kan in de vorm van zelfbeheer of een geveltuin. Om dat zo makkelijk mogelijk te maken beperkt het college van burgemeester en wethouders de voorwaarden. Uitgangspunt voor zelfbeheer is “Ja, graag”. Elke inwoner, het liefst gezamenlijk met zijn buurtgenoten, kan zich met een idee en initiatief melden bij zelfbeheer@amersfoort.nl. De gemeente helpt hen dan op weg.

Participatie

Starten voor de start

Amersfoorters schreven samen de Groenvisie (2016). In de Groenvisie is afgesproken dat er beleidsinstrumentarium voor zelfbeheer moest komen. Het beleid voor zelfbeheer is tot stand gekomen in 2020, waardoor de afgelopen jaren ervaring is opgedaan met het bieden van de mogelijkheid tot zelfbeheer in de openbare ruimte. Op basis hiervan is de werkwijze voor zelfbeheer zoals die er lag tegen het licht gehouden en zijn aanpassingen gedaan in de voorwaarden.

Vervolgstappen

We publiceren de nieuwe regels voor zelfbeheer op onze website [Samen maken we de stad groener | Gemeente Amersfoort](#).

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Amersfoort,

de secretaris,

de burgemeester,